

Зайчук Н.Д.,

здобувач вищої освіти IV курсу кафедри музичного та хореографічного мистецтва, ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв»;

Науковий керівник: Пак І.О., заслужений працівник культури України, доцент з наказу кафедри музичного та хореографічного мистецтва ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв», м. Миколаїв, Україна

ОБРАЗ МАВКИ, ЯК СИМВОЛ КОХАННЯ І ВІЧНО МОЛОДОЇ ВЕСНИ ЗА ДРАМОЮ-ФЕЄРІЄЮ ЛЕСІ УКРАЇНКИ «ЛІСОВА ПІСНЯ»

Написала твір «Лісова пісня» прекрасна поетеса Лариса Петрівна Косач, під псевдонімом Леся Українка. Народилась вона 25 лютого 1871 році у Новгород-Волинськ в родині дійсного статського радника, мецената, члена «Старої громади» Петра Косача та Ольги Драгоманової-Косач (письменниці Олени Пчілки).

П'єса була написана всього лише за 12 днів липня в 1911р м. Кутаїсі, щона Кавказі. Це свідчить в її листі, який вона писала своїй сестри Ольги: «Писала я її дуже недовго, 10–12 днів, і не писати ніяк не могла, бо такий уже був непереможний настрій, але після неї я була хвора і досить довго «приходила до пам'яті»... Далі я заходила її переписувати, ніяк не сподіваючись, що се забере далеко більше часу, ніж саме писання, – от тількивчора скінчила сю мороку, і тепер чогось мені шия і плечі болять, наче я мішкиносила.». Також в листі є згадка про те, що Леся тяжко сумувала за Батьківщиною і це стало поштовхом в написанні твору: «Мені здається, що я просто згадала наші ліси та затужила за ними. А то ще я й здавна тую Мавку «в умі держала», ще аж із того часу, як ти в Жабориці мені щось про мавок розказувала, як ми йшли якимсь лісом з маленькими, але дуже рясними деревами. Потім я в Колодяжному в місячну ніч бігала самотою в ліс (ви тогоніхто не знали) і там ждала, щоб мені привиділась Мавка. І над Нечімним вонамені мріла, як ми там ночували – пам'ятаєш – у дядька Лева Скулинського. Видно, вже треба було мені її колись написати, а тепер чомусь прийшов «слухний час» – я й сама не збагну чому. Зачарував мене сей образ на весь вік.».

Композиційно цей твір складається з прологу і 3 частин. Зовнішньою композиційною особливістю драми є відсутність поділу актів на яви. Пролог являє собою самостійну драматичну сцену, прямо не зв'язану з розвитком сюжету. Коли прочитаєш цей твір він вводить тебе у світ природи, знайомить із фантастичними

істотами, які заселяють волинські хащі та лісове озеро. У драмі окреслюється недобре, вороже ставлення лісових істот до людини.

Проблематика твору:

-людина і природа;

-проблема добра і зла;

-проблема кохання, краси людських взаємин;

-кохання і зрада;

-духовності людини;

В Мавці гармонійно злилися духовне багатство і зовнішня краса. Великі очі, що грають різними кольорами, розкривають її швидке і глибоке сприйняття дійсності, вразливу і добру душу. Вона виступає, як невмируща сила природи, як безсмертна краса.

Мавка – це символ кохання і вічно молоді весни. Все прекрасне в неї відтворив Лукаш своєю прекрасною музикою весни, яку вона почула. Вона прагне не лише пристрасті, а й духовної спорідненості і любові на все життя. Глибоке і самовіддане кохання до Лукаша – найкращий цвіт її душі. Заради коханого вона залишає ліс і йде між люди.

Трагедія Мавки породжена розходженням між мрією і дійсністю. Високі мрії про вільне і щедре, як сама природа, життя не могли здійснитися в умовах суспільства.

Мавка – це маленька часточка природи, яка вимагає до себе дбайливого ставлення. Леся Українка наділила Мавку співучою, подібною до дзюрчання струмка, мовою, дала їй прекрасну вроду. Вона розуміє мову дерев, квітів. Вона сама, як ніжний пролісок, що радіє першому сонячному промінчику. Устами лісової дівчини поетеса розповідає про символічні образи дикої рожі, ясена, берези, вільхи, осики, дуба, терена, клена, глоду.

Образ Мавки є символом ідеальної, гармонійної людини, яка узгоджує свої потреби із законами природи, пізнає світ через своє «я», живе любов'ю до людини і здатна на самопожертву в ім'я кохання, вона має «в серці те, що не вмирає». Отже, Мавка є втіленням всього доброго, гарного, світлого, є втіленням вимріяного щастя.

Леся Українка зображує Лукаша таким: «дуже молодий хлопець, гарний, чорнобривий і стрункий, в очах ще є щось дитяче». Спочатку відкритий та чистий душею, він поступово втрачає барви внутрішньої палітри та губить не тільки своє кохання до Мавки, а ще й зраджує таким чином самого себе, за щой несе покарання перетворенням на вовкулаку.

Образ селянського парубка Лукаша є центральним у творі. Він не лише вродливий, а й має надзвичайний музичний талант, чутливе ніжне серце, потягдо прекрасного та любов до життя. На початку драми Лукаш є наївним, щирим і допитливим, він шанує старших, любить і цінує рідну природу. Леся Українка в образі Лукаша відтворила страшну психологічну проблему людини

— не мати згоди з самим собою.

Використання сюжету п'єси Лесі Українки «Лісова пісня» у опері, балеті та кіно:

Яскраво цей твір був втілений у балетну сцену. Саме М. Скорульським відтворив її та закінчив у 1936 році. Балет прийняв до постановки Київський театр опери та балету. Хореографічними засобами драми-феєрії Лесі Українки зацікавило широкі кола громадськості: преса почала представляти замітки про роботу над новим твором, про шляхи його сценічного втілення. Нажаль Велика Вітчизняна війна не дала змогу завершити роботу над новим балетним твором. Тільки після визволення Києва з'явилася можливість продовжувати роботу над «Лісовою піснею».

Лібрето балету «Лісова пісня» написала дочка композитора, в минулому відома балерина, заслужена артистка України Наталя Михайлівна Скорульська (1915-1982).

Прем'єра «Лісової пісні» відбулася в лютому 1946 року під час святкування 75-річчя від дня народження Лесі Українки. Постановку вистави здійснили балетмейстер Сергій Сергєєв, диригент Борис Чистяков, художник Олександр Хвостенко-Хвостов. Першими виконавцями партій Мавки та Лукаша стали Антоніна Васильєва та Олександр Бердовський.

На зараз прем'єра була відновлена, цей показ пройшов 14 жовтня 2023 року. Ролі Мавки та Лукаша виконували Курченко Катерина та Скулкін Олександр.

Саме кінопроект «Мавка. Лісова Пісня» мене підштовхнув взяти цю тему. Він передає проблему сьогодення, які яскраво виражені в проекті. В мультику привернули увагу до екологічних проблем. Зникнення все більшого числа представників української флори і фауни, занесених до Червоної книги України, а також вирубки українських пралісів. Саме тому до магічного світу Лісу Мавки були відображені рослини і тварини із Червоної Книги України (чорний лелека, зубр, рись та інші).

Також хотіли експортувати українську культуру в усіх її проявах — традиції, ритуали, візуальне мистецтво, музика, та інші напрямки. Зокрема, костюми персонажів будуть розроблені українським дизайнером одягу Ольгою Навроцькою.

Кінопроект відтворили продюсери Ірина Костюк, Анна Єлісеєва, Єгор Олесов, режисери Олег Маламуж та Олександра Рубан, сценарист Ярослав Войцешек, арт-директор Крістіан Коскінін. Прем'єра в Україні відбулася 2 березня в 2023 році.

У лютому 2023 року до Дня всіх закоханих Артем Пивоваров та Христина Соловій представили кліп до головної композиції анімаційного фільму — «Мова вітру». Вони ж виконали пісню і англійською мовою. А в березні Христина Соловій презентувала кліп до другого саундтреку «Лісова пісня» («Пісня лісу»).

Висновок.

Тема сучасна і на сьогоднішній день. Людина і природа, людина і мистецтво, шляхи подолання зла, сила кохання, трагедія самозради все це передається в своєму творі Лесі Українки. Драма-феєрія навчає любити природу, пізнавати її закони, з повагою відноситися до її багатств. У п'єсі природа постає як джерело творчості й натхнення. Показано також, як мистецтво облагороджує людину.

Саме кохання Мавки і Лукаша я хочу передати в своїй хореографічній композиції. Відтворити почуття кохання танцювальними рухами. Кохання- це не

тільки пристрасть, а і сильне випробування, яке потрібно пройти за для вічного кохання.

Список використаних джерел:

1. Василенко К. Композиція українського народно-сценічного танцю. К. : Мистецтво, 2018. 125 с.
2. Сучасне хореографічне мистецтво: підґрунтя тенденції, перспективи розвитку: навч.-метод. посібник / Уклад. Л.М. Андрощук, Т. Благова, О. Плахотнюк та ін. Львів : СПОЛОМ, 2016. 240 с.
3. Шевченко В. Т. Мистецтво балетмейстера в народно-сценічній хореографії : навч.-методич. посіб. Київ : ДАКККиМ, 2006. 184 с.
4. <https://dovidka.biz.ua/lisova-pisnya-analiz-tvory> (дата звернення 15.10.2023)
5. https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9B%D1%96%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%B0_%D0%BF%D1%96%D1%81%D0%BD%D1%8F (дата звернення 16.10.2023)
6. <http://www.uinp.gov.ua/istorychnyy-kalendar/lyutyu/25/1871-narodylasya-lesya-ukrayinka-poetesa> (дата звернення 15.10.2023)
7. <https://dovidka.biz.ua/lisova-pisnya-obraz-mavki> (дата звернення 20.10.2023)
8. <https://dovidka.biz.ua/lisova-pisnya-lukash> (дата звернення 20.10.2023)
9. <https://opera.com.ua/afisha/lisova-pisnya-14> (дата звернення 20.10.2023)
<https://mavka.ua/uk/about> (дата звернення 20.10.23)